Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Prolegomena in logicam - Cod. Ettenheim-Münster 276

[S.l.], [17. Jahrh.]

In librum 2dum Peri Hermenias

urn:nbn:de:bsz:31-129925

Visual Library

ueso ita fuit Socrates ambulaturum ut simul fu-
erit illum non ambulaturum posito quod esset non ambula-
turus. Sicus sit aliquis qui dicat quod quidquid dixerit deus
me facturum faciam eius contrarium quod deus potest
ut dixi nam si dixerit deus tu ambulabis non
ambulabo si dixerit non ambulabis tunc ambulabo
quod saltem in hoc casu deus ignorabit contrarium
illius quod fiet sed illud futurum quod deus diceret quia
deus simul praevideret illum libere mutaturum
sententiam. Ob. 3o. si inter propositiones de futuro contingenti
altera est determinate vera tunc propositiones contingen-
tes erunt aeternae veritatis sed hoc videtur falsum
quod probatur sequela quia ab aeterno potuisset dici Socra-
tem futuro tempore ambulaturum probatur m. quia solo hoc
tamen ascribitur propositionibus veris. Rdo quia quidem ut
albedo supponit existentiam subiecti ut illi conveniat sed
dicto sequela esset aeternae veritatis ex hyp. quod
fient conceditur absolute vero sine ideo quod minime
debeant fieri negatur.

In Lib. 2dum peri hermenias.

Determinatio ut ait Albertus 1o lib. nomine et
verbo quae sunt partes enunciationis, oratione quae
est genus affirmativae et negativae universali et
singulari indefinita, una et pluribus quae sunt
species enunciationis et oppositio quae est passio eiusdem

De enūib. infinitis

hoc 2do lib. determinat modū multiplicandi orationes ꝑ᷑ter additione[m] ſo negationis 2do alicuius alterius ꝑdicati. 3io alicuius modi fa(n)cendi conſequas aliquas unius enunciationis ex alia

Caput 1m. tit aut ꝑſens liber quatuor cap: in ſo agitur d enunciationib: habentibus ꝑdicatū uel ſubū infinitū.

2. in 2do d enunciationib: ex ꝑdicato coniuncto. in 3io d modalibus.

3 in 4to docet quae enunciationes ꝑdicunt contrarie. potuiſſet. n. d

4. hoc ꝗquia dubitare ex eo qꝫ in utroqꝫ libro multam mentiones feciſſet d contrarietate et oppositione enunciationū

J X. Caput primū d enunciationib. infinitis.

Dm 1o Dicendū ē. ſi affirmatio et negatio conſtent verbo Est 2do adiacente, poterit enunciatio uariari 24 modis, et fieri duodecim oppones qa uerbū Est 2dū adiacens ꝑt poni vel in ꝑſenti

De Est 2do adiacente vel in ꝑterito, vel in futuro, ſed in quoqꝫ horū trium poſſunt fieri oppones quatuor, conſequenter in oib tribus 12. et ſic 24 variationes enunciationū 2dū affirmes et neges ꝑbatur m. 1a

ꝑbatur. oppositio 2dū affirmet et neget ē ſi ſubū ſit finitū ut ho ē, ho n̄ ē, 2da ſi ſubū ſit infinitū, n̄

opposio 2dm aff. et neget qd. homo ē, n̄ ho n̄ ē. 3ia ſi ſubū finitū ſignetꝫ

aliqua quantitate ut, ois ho e, n ois ho e. 4ta
si subm infinitu singat quantitate ut ois n ho e,
n ois n ho e idemq fit in preterito et futuro. Nota Not.
tn ex Alberto hic cap. o. si attentat et od varietate aliquas
quantitatis posse sepius multiplicari enunciationem nam
possumq dicere ois ho e, ois ho n e, aliqs ho e,
aliqs ho n e sed hic tm attenditq qualitas q in
genere qualiscumqs ea sit. Dicendu 2do si affirma- Dm 2o.
tio et negatio constent verbo Est 3 tertio adia- & 3 adiacente verbo Est.
cente poterit enunciatio multiplicari octo modis, ex
parte predicati, nam possunt fieri quatuor oppones qua-
rum una quaeqz contineat duas enunciationes,
1a oppositio e qdo predicata sunt finita et n additq 1a oppositio
quantitas ut ho e iustq, ho n e iustq, 2do 2o
qdo sunt infinita ut ho e n iustq ho n e n iu-
stq 3io qdo predicata sunt finita et opponit additq 3o
quantitas ut ois ho e iustq, n ois ho e iustq 4
4ta qdo predicata sunt infinita et similiter adest quan-
titas ut ois ho e n iustq, n ois ho e n iustq.
Dicendu tertio si affirmatio et negatio constent ver- Dm 3o.
bo Est 3 tertio adiacente posse enunciationem
variari itidem 8 modis ex parte subi, nam pos- oppo 1a
sunt fieri 4 oppones 1a ex subto finito, ut ho e
iustq, ho n e iustq, 2da ex infinito n ho e iustq 2o
n ho n e iustq, 3ia ex subto finito cu quantitate 3o
ois ho e iustq, n ois ho e iustq. 4ta ex infinito 4
cu quantitate ois n ho e iustq, non ois n ho

De enunciationib. infinitis.

Tm. 4. Est iusty. Dicendu quarto si affirmatio et negatio constent verbo adiectivo, posse enunciationem 8 modis variari, variando subiectum, nam possunt fieri

1a oppio. 4 opposites, prima in subiecto finito, sine quantitate ho valet, ho non valet, 2da in subiecto infinito non

2o. ho valet, non ho non valet. 3ia in subiecto finito

3o notata quantitate omnis ho valet, omnis ho non valet. quarta in subiecto infinito in quante omnis non

4o ho valet, omnis non ho non valet. Dicendu 5to ab

Tm 5o affirmativa habente praedicatu infinitu, fit bona

1o consequentia, ad negativam habentem praedicatu finitu et vice versa, ut ho est non iusty, ergo ho non est iusty et vice versa ho non est iusty ergo ho est non iusty

2o 2do ab affirmativa habente praedicatu finitu fit bona consequentia ad negativam habentem praedicatu infinitu et vice versa ut ho est iusty ergo ho non est non iusty, et ho non est non iusty ergo ho est iusty.

tres conditiones his consequentiis 1a tres tamen condes requiruntur pro his consequentiis 1a est ut nomen infinitum sit totum extremum alias regula, fallet, ut ho, non videt equum, ergo ho videt non equum 2da ut non fiat argumentatio a termino, vel

3 tempore indistributo ad distributum nec non valet fornax fuit non calida, ergo fornax non fuit calida fornax fuit quia in priori tantum signatur pars praeteriti temporis in posteriori totum tempus praeteritum, possunt tamen fieri bonae consequentiae si addatur aliqua particula distributiva termini vel tempori indistributi nam valet haec consequentia fornax in omni parte praeteriti temporis fuit

n̄ calida quod n̄ fuit calida. tertia ē ut oīa maneat immediata excepta affirmatione quæ transit in negationem et p̄dicato quod iam ē finitum iam infinitum atque hæc oīa sumuntur partim ex Eckio partim ex tartareto et Alberto. 3.

§ X Caput 2du

De enunciationibus ex p̄dicato coniuncto et diuiso.

Dicendum 1o à diuisis ad coniuncta in duobus casibus n̄ valere consequentiam. primo quando p̄dicata diuisa ambo per accidens insunt subiecto, aut sibi ipsis per accidens coniunguntur, ut Socrates ē gratus et Socrates est musicus, quod ē gratus musicus, Socrates ē bonus et est studiosus quod ē bonus studiosus. 2do quando p̄dicata diuisa sic se habent ut unum includat alterum quia tunc fit nugatio ut Socrates ē Socrates et ē homo quod Socrates ē Socrates homo. Dm 1o

Dicendum 2do quando p̄dicata diuisa se habent ad inuicem ut potentia et actus siue ut materia et forma et sic possint facere quodammodo unum sicut unum p̄dicatum denominet alterum posse fieri consequentiam a diuisis ad coniuncta ut valet hæc Socrates ē ait et ē zaitis quod ē ait zaite Socrates ē homo et ē albus quod ē homo albus aduertit uero Toletus quando coniunguntur diuisa debere seruari idem subiectum pro eodem et eundem idem tempus et coniungenda totaliter p̄dicata non n. ualet Cicero fuit puer et fuit sapiens quod fuit puer sapiens, puer n. aliud tempus notat et aliud sapiens. Dicendum 3io a coniunctis Dm. 2o

in his quatuor syllabis quorum explicatio docet hoc versu. Edictum negat, isg modum, nihil a, sed u[?] toti. et res clara est ex tabulis aequipolentiae apud Fonse: qui et optime explicat definit[?] division[em] modal[es] qualitate quantitate harum enuntiationum quo ad tertium id est consequentia dicendum est aequipolentes ex se mutuo sequi et subalternatas ex subalternatis. Specialiter tamen docet Fontes ex necessario semper sequi possibile sed non quodvis ca[?] pars probatur quia quod necessario est non esset nisi haberet potentiam ut esset. Secunda probatur quia possibile seu potentia multipliciter dicitur ut ex Fonte docet. Primo est possibile quoddam in opposita ut voluntas potest volitiones elicere, aut nolitiones circa idem obiectum quoddam vero non est ut ignis non potest non calefacere. Secundo est possibile quoddam coniunctum actui ut Rex potest intelligere et semper intelligit quoddam vero distans ab actu ut mutus habet potentiam loquendi non tamen habet actum ex necessario ergo sequitur possibile coniunctum actui et quod non sit in opposita.

Caput XL. Quae enuntiationes magis aptê sibi dicantur contrariae.

Dicendum primo contrarietas vocalium enuntiationum ita se habet ut contrarietas earum contrariarum per oppositum aut intelligitur etiam mentalis probatur conclusio quia propositio vocalis est signum mentale. Dicendum secundo enuntiationes mentales non sunt ideo contrariae quia sunt de contrariis rebus quia regula contra- Dicendum primo. Dicendum secundo.

Dicendum[?]

quaerat entoes magis apte sibi dicat contrariu

riorum ē ut n̄ possint ēē simul verae sed oritoes &
contrarijs reby pat ēē simul vera q° pbat. m. ex-
emplo nā haec vera ē virtus ē laudanda et
ist haec vitiu ē reprehendendu sed inter ppones
q̄ sunt circa substā pt ēē contrarietas et in
Dm. 3° substa n̄ tit rem contrariā. dicendu tertio
entoes n̄ sunt contrariae ratione affirmationis
et negationis quorumcunq p̄dicatoru sed dicunt
contraria ratione affirmationis et negationis
eiusde p̄dicati & eodē subto pbat illa sunt magis
contraria quorū unū ē magis verū et alteru ma-
gis falsū quā quaevis alia sedita se hnt affirm. et
negatio eiusde p̄dicati & eode subto q° magis apte
dicunt contraria quā quaevis alia pbat m. qa ē ra-
tione contrariorū ut maxime distent inter se sub
eodem genere pbat m. exemplo qa haec bonū est
bonū est verior quā haec bonū n̄ ē malū q° et ista
q̄ illā negat magis ē falsa nimirū bonū n̄ ē bonū
quā ista bonū est malum pbat consequa qa illud ē
magis falsū quod opponit immediate magis vero sed
haec bonū n̄ ē bonū immediate opponit huic bonū ē
bonū q° pbat antecedens qa illud ē magis verū quod
ē verū seipso quā illud qd ē verū p aliud sed haec
bonū ē bonū est vera seipsa altera vero bonū n̄
ē malū ē vera p hanc bonū ē bonū ut patet ex
ingatione si q. quaeras quare n̄ ē malū recte dicis
quia ē bonū. In libros priorum anali-
ticorum proemium.

Quaeritur 1° cur hi libri inscribantur analitici

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST